

Gullhögskolan
Vårgårda kommun
447 80 Vårgårda

2010-04-08
1 (15)
Dnr 43-2009:3983

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Gullhögskolan
i Vårgårda kommun

Rektorerna vid Gullhögskolan

Vårgårda kommun

447 80 Vårgårda

Tillsyn i Gullhögskolan

Grundskola årskurserna 7–9 och obligatorisk särskola 7–10

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Gullhögskolan och Vårgårda kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid tillsynen kan konstateras att skolan efter Skolverkets påpekande vid inspektionen år 2004 förtydligat arbetet kring det pedagogiska ansvaret för elever i behov av särskilt stöd och även utvecklat arbetet mot kränkande behandling. På särskolan har individuella utvecklingsplaner tagits fram. I övrigt kan Skolinspektionen konstatera att bristen i skolans arbete med elevinflytande kvarstår.

Tillsynen visar att elevernas kunskapsresultat i Gullhögskolan är låga, det genomsnittliga meritvärdet år 2009 var 193,3, att jämföra med riksgenomsnittet 209,6. Cirka 85 % av eleverna i årskurs 9 var behöriga till gymnasiet. Enligt Skolverkets statistik hade 70 % av eleverna nått målen i alla ämnen men 22 % av eleverna hade inte nått målen i två eller fler ämnen. Den nationella statistiken för skolan visar att eleverna har högst resultat i svenska, engelska och matematik, men exempelvis naturorienterande ämne, idrott och hälsa, musik och teknik visar sämre resultat. Det framkommer inte i dokumentationen eller under intervjuerna att Gullhögskolan analyserar och utvärderar elevernas kunskapsresultat. Analyserna ska leda till att skolorna prövar och utvecklar metoder för att nå målen och att förändringar i undervisningen görs för att ge eleverna bättre förutsättningar att nå bättre kunskapsresultat. Skolan måste ta ett större ansvar för att pröva att undervisningsmetoderna och de stödjande insatserna är de rätta. Skolan hade till exempel under verksamhetsåret 2009 ett anmärkningsvärt högt antal elever med anpassad studiegång vilket påverkar skolans resultat negativt. Det framkommer inte

heller att det finns någon koppling mellan kvalitetsarbetet och elevernas måluppfyllelse i skolan. Kvalitetsredovisningen ger en begränsad redovisning av resultaten, och analysen och utvärderingen är också mycket begränsad.

Undervisningen individanpassas i liten utsträckning och eleverna vet inte alltid vilka mål de ska nå. Enligt läroplanen ska elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att eleverna i högre grad, och efter ålder och mognad får inflytande över sitt lärande. Undervisningen i skolan ska bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan utveckla förmåga att utöva inflytande och ansvar.

Skolinspektionen har i tillsynen av Gullhögskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorerna tar i sitt löpande arbete inte i tillräcklig grad ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande.
- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer och 2.2 Kunskaper)
- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte grundskoleförordningens krav. (7 kap. 2 § grundskoleförordningen)
- Rektorerna tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 2 kap. 2 § särskoleförordningen och Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar)
- Rektorerna utvärderar och omprövar inte regelbundet de särskilda stödinsatser som ges. (5 kap. 10 § grundskoleförordningen och Lpo 94, 2.8 rektors ansvar)
- Lärarna arbetar inte tillräckligt med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande. (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning och 2.2 Kunskaper)
- Lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning. (4 kap. 2 § skollagen och Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)
- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven. (14 a kap. 8 § skollagen)
- Betygskatalogerna på Gullhögskolan har inte upprättats på ett rättsäkert sätt. (7 kap. 11 § grundskoleförordningen)

- Åtgärdsprogrammen på Gullhögskolan uppfyller inte författningarnas krav. (5 kap. 1 § grundskoleförordningen)
- Det är oklart för eleverna vem som är deras ansvariga rektor. (2 kap. 2 § skollagen)

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Rektorerna och Vårgårda kommun har ansvar för att Gullhögskolan brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Vårgårda kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Vårgårda kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Jonas Nygren, Johan Dahl och undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist

Enhetschef

Karin Yllö-Werner

Utredare/föredragande

Bilagor

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll för Gullhögskolan

Allmänt om tillsynen

Bilaga 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vårgårda kommun under perioden januari – mars 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Gullhögskolan den 26 – 28 januari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Gullhögskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Gullhögskolan intervjuades rektorerna, samtal genomfördes med representanter för lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Gullhögskolan

Gullhögskolan	Antal elever
Grundskola	429
Obligatorisk sarskola	11

Källa: Skolans verksamhetsredogörelse 2010

Gullhögs skolan är Vårgårda kommuns enda 7-9 skola och leds av två rektorer. Skolan är organiserad i fem arbetslag, varav ett arbetslag utgörs av särskolan. Arbetslagen ansvarar för undervisning och elevvårdsfrågor och leds av en arbetslagsledare. Det finns ett stödteam där tre specialpedagoger ingår. Skolan har en skolsköterska och en kurator som administreras av Elevhälsan.

Tillsynsprotokoll för Gullhögskolan**Bilaga 2**

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

**Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Fokus på skolans uppdrag



Lärarnas bedömning och utvärdering



Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

**Skolans lärandemiljö**

Fokus på lärande



Tillit till elevens förmåga



Trygg lärandemiljö

**Enskild elevs rätt**

Bedömning



Undervisningstid och val



Särskilt stöd



Studie- och yrkesvägledning



Avgifter



Rektorns beslutsfattande



Bedömningar och motiveringar

Huvudområde

Måluppfyllelse och resultat

Bristområde

Kunskaper

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer och 2.2 Kunskaper

Elevernas kunskapsresultat på Gullhögskolan är enligt Skolverkets statistik låga i jämförelse med riksgenomsnittet och så har det varit under de sista sex åren. Det gäller framför allt det genomsnittliga meritvärdet. Även andelen elever som uppnått målen i de naturorienterande ämnena, idrott, musik och teknik är låg.

Resultaten i svenska, engelska och matematik är högre än till exempel naturorienterande ämnen, vilket kan tyda på att Gullhögskolan är en så kallad treämnesskola. Andelen elever som nått målen i samtliga ämnen är 70,1 %. Däremot är andelen elever som ej nått målen i två ämnen eller fler ämnen 22 %, vilket är en anmärkningsvärt hög siffra jämfört med riksgenomsnittet 13,9 %.

Det saknas en samlad bild av elevernas kunskapsresultat och det görs inte heller någon analys av de låga resultaten för att förstå varför måluppfyllelsen inte är högre.

Under intervjuer nämner både rektorer och lärare att det är många elever som har anpassad studiegång på skolan. Vanligtvis är det elever i årskurs 9 som riskerar att inte nå målen i engelska, svenska eller matematik. Det är enligt lärarna främst naturorienterande ämnen som då tas bort ur elevernas timplan. Enligt rektors uppgift har sammanlagt 17 elever anpassad studiegång läsåret 2008/09.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger alla elever förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Skolinspektionen vill särskilt poängtera vikten av det finns ett systematiskt kvalitetsarbete där skolans samlade resultat analyseras och åtgärder vidtas så att förutsättningarna för eleverna att nå ökad måluppfyllelse förbättras. Även de särskilda stödåtgärderna behöver utvärderas och omprövas.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

- Rektorerna tar i sitt löpande arbete inte i tillräcklig grad ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande.

Lpo 94 2. Mål och riktlinjer och 2.8 Rektors ansvar

Det framkommer vid intervjuer med rektorer och lärare att det saknas en tydlighet i rektorernas pedagogiska ledarskap mot de nationella målen vad beträffar hur man organiserar, planerar och utvärderar verksamheten. Lärarna uppger att de inte uppfattar att rektorerna leder utvecklingen av undervisningen eller utmanar och stimulerar till nytänkande inom pedagogiska frågor. Detta bekräftas även i den enkät om "skolklimat" som genomförts centralt i Vårgårda. Rektorer och lärare uppger också att det inte i någon högre utsträckning förekommer något pedagogiskt utvecklingsarbete på skolan och att gemensamma pedagogiska diskussioner sällan förekommer. Om dessa frågor tas upp sker det oftast i arbetslagen, dock i olika hög grad. Lärarna säger också att de upplever att det inte finns någon gemensam syn på vart man är på väg och om vilka mål skolan ska nå. Det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete på Gullhögskolan och den arbetsplan som finns är otydlig och beskriver inte hur de nationella målen ska uppnås.

Skolinspektionen konstaterar att flera av de utvecklingsområden som lyftes fram i inspektionsrapporten år 2004 med syfte att förbättra elevernas måluppfyllelse fortfarande är aktuella. Exempel är ökat inflytande för eleverna, att möta eleverna i undervisningen på ett sätt som innebär att de vare sig underskattas eller överskattas vad gäller kunskapsnivån och att skapa ökad samsyn kring målen.

Ett av de starkaste incitamenten för att resultaten ska bli bättre är att pedagogisk utveckling drivs. De senaste åren har elevresultaten på Gullhögskolan varit låga och de har inte förbättrats nämnvärt sedan år 2004. Skolinspektionen konstaterar också att skolan inte har ett systematiskt kvalitetsarbete där man formulerat vilka gemensamma mål man vill utveckla i syfte att förbättra elevernas förutsättningar att nå högre resultat. Det måste framgå av den befintliga arbetsplanen att elevernas utveckling och lärande står i fokus och den behöver innehålla en beskrivning av vilka nationella mål man vill nå och hur man ska nå dem.

Huvudområde: **Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Bristområde: **Lärarnas bedömning och utveckling**

- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lärarna informerar eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång på utvecklingssamtal en gång per termin. De skriftliga omdömena skrivs i ett it-baserat system, Schoolsoft och elevernas individuella utvecklingsplan, IUP, skrivs för hand. Alla elever delges vad som skrivits före utvecklingssamtalet via dator eller så skrivs det ut på papper till dem som önskar. Eleven och vårdnadshavaren kan logga in och se elevens uppgifter. Vid samtal med eleverna säger de att det inte fungerar än, de går inte in och läser sina sidor så ofta. Lärarna ger till viss del omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne men de sammanfattar inte vilka insatser som behövs för eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplanerna som inspektörerna tagit del av är alltför allmänt hållna och riktar sig till vad eleven ska göra, inte vilka insatser som skolan tänker göra.

Huvudområde: **Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Bristområde: **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

- Rektorerna tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

2 kap. 6 § grundskoleförordningen,

2 kap. 2 § särskoleförordningen,

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar.

Dokumentgranskningen visar att det finns sammanfattningar av elevernas kunskapsresultat i kvalitetsredovisningen när det gäller de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. Det genomsnittliga meritvärdet över tid finns också redovisat liksom andel elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolans nationella program. Däremot saknas en sammanställning av resultaten i samtliga ämnen och lärarna och rektorerna har således ingen samlad bild av skolans resultat. Rektorerna gör inte heller någon analys av resultaten eller drar några slutsatser av vad som kan vara orsaken till elevernas låga resultat. Vid intervju med rektorerna framkommer det inte att skolan i tillräcklig hög grad omprövar de metoder som används för att nå målen och inte heller diskuteras vilka förändringar som behöver göras i undervisningen som skulle underlätta för eleverna att nå bättre kunskapsresultat.

- Rektorerna utvärderar och omprövar inte regelbundet de särskilda stödinsatser som ges.

5 kap. 10 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Enligt Skolverkets statistik var andelen elever i årskurs 9 våren 2009 som ej nått målen i två ämnen eller fler ämnen 22 % på Gullhögskolan. Under intervjuer nämner både rektorer och lärare att det är många elever som har anpassad studiegång på skolan, enligt rektor 17 elever under läsåret 2009/10. Vanligtvis är det elever i årskurs 9 som riskerar att inte nå målen i engelska, svenska eller matematik som ges anpassad studiegång. Det är enligt lärarna främst naturorienterande ämnen som då tas bort ur elevernas timplan. Det finns en handlingsplan för arbetet med elever som riskerar att inte nå målen där arbetsgången kring hur anpassning av undervisningen ska gå till är nedtecknad. Rektor beskriver i verksamhetsredogörelsen att anpassad studiegång är en del av de stödinsatser som kan ges.

Skolinspektionen konstaterar att en anmärkningsvärt hög andel elever på skolan får särskilt stöd genom anpassad studiegång. Anpassad studiegång är en ingripande åtgärd som kan användas om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar. Trots detta utvärderar och omprövar inte rektor det särskilda stödet som innebär att skolan i stor omfattning och i ett sent skede av elevens tid i grundskolan ger elever anpassad studiegång.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

- Lärarna arbetar inte tillräckligt med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande.

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning och 2.2 Kunskaper

Under intervjuerna med elever och lärare beskrivs att undervisningen i liten utsträckning är anpassad efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, vilket också bekräftas vid inspektörernas lektionsbesök. Vissa läromedel är uppdelade i olika svårighetsgrader och eleverna får ibland välja olika redovisningsformer, stoffmängd och andra material. Vid intervjuer med elever säger de att undervisningen utformas i huvudsak lika för alla i klasserna och att den oftast är lika de flesta lektioner. Vid inspektörernas besök på grundsärskolan arbetade alla elever i årskurserna 7-10 med samma uppgifter oavsett förutsättningar, vilket enligt lärarna för det mesta sker i t ex samhällsorienterande ämnen. Det framkommer vid samtal med lärarna både på grundsärskolan och grundskolan att de tycker att de saknar tillräcklig kunskap om hur undervisningen bättre ska kunna individanpassas.

- Lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning.

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Det framkommer inte under intervjuerna att rektor och lärare arbetar aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande. Elevernas inflytande över sitt lärande är mycket liten enligt eleverna själva och lärarna. Lärarna säger vid intervjuer att de mycket sällan låter eleverna vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Eleverna uppger att de kan påverka innehållet i undervisningen i viss mån och även hur de vill re-

dovisa sina arbeten. Målen för varje lektion är uppskrivna på tavlan men lärarna har oftast planerat arbetsområdet och lektionen i förväg.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven.

14 a kap. 8 § skollagen

Gullhögs skolan har en likabehandlingsplan som upprättades år 2006. Planen omfattar även en plan mot kränkande behandling. Den upprättas dock inte årligen eftersom det inte finns någon nyare än den från år 2006. Planen saknar en beskrivning av vilka åtgärder som Gullhögs skolan tänker genomföra under året för att förhindra kränkande behandling. Någon kartläggning av situationen på Gullhögs skolan som utgångspunkt för dessa åtgärder görs inte. I verksamhetsredogörelsen och vid intervjuer med rektorerna framkommer att planen kommer att revideras under vårterminen 2010.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Bedömning och betyg

- Betygskatalogerna på Gullhögs skolan har inte upprättats på ett rättsäkert sätt.

7 kap 11§ grundskoleförordningen

Vid genomgång av betygskataloger för vårterminen 2009 fann inspektörerna att raderna där betygssättande lärare ska signera på varje sida inte signerats av alla. Därmed skyddas inte betygskatalogen för otillbörlig förändring.

Huvudområde: **Enskild elevs rätt**

Bristområde: **Särskilt stöd**

- Åtgärdsprogrammen på Gullhögskolan uppfyller inte författningarnas krav.

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

De elever som är i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram som har föregåtts av diskussioner i stödteamet och i vissa fall en pedagogisk kartläggning. Åtgärdsprogrammen som skolan upprättar följer en gemensam mall. Vid granskningen av de åtgärdsprogram som skickats in till Skolinspektionen framgår inte att åtgärdsprogrammet tar sin utgångspunkt i elevens behov eller beskriver vilka stödinsatser skolan ska sätta in. Inte alltid framgår det tydligt när uppföljning och utvärdering ska ske.

Huvudområde: **Enskild elevs rätt**

Bristområde: **Rektorns beslutsfattande**

- Det är oklart för eleverna vem som är deras ansvariga rektor.

2 kap. 2 § skollagen

Det finns två rektorer på Gullhögskolan och de har delat upp olika funktioner mellan sig. Rektorsbeslut fattas av den rektor som är tillgänglig och har kunskap om den aktuella frågan enligt rektorerna själva. Rektorerna menar att det finns en uppdelning mellan dem av rektorsansvaret. Det framkom under elevintervjuerna att det inte är tydligt för dem vilken av rektorerna som har ansvar för den enskilde eleven. Detta innebär det en osäkerhet i ansvarsfrågan.

Det måste vara klart vem som ska fatta beslut som rör den enskilde eleven och vem som bär ansvaret för de beslut som fattas. Ett system med kollektivt rektorsansvar är

inte acceptabelt ur rättssäkerhetssynpunkt. Tillsynen visar att det inte står klart vem som är ansvarig rektor för den enskilde eleven.